

शिंगाड्याला कृषि पीक म्हणून मान्यता
देण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन

कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मस्यव्यवसाय विभाग,
शासन निर्णय क्र. कृषीक २०२३/प्र.क्र. २८५/९अ

मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, विस्तार भवन, मुंबई-४०० ०३२.

तारीख :- २९ एप्रिल, २०२५

- वाचा:-** १. कृषि व पदुम विभाग, शा.नि. क्र. : कृउयो-२००१/प्र.क्र. १५४/फ-५,
दि. ०५.०७.२००२
२. कृषि व पदुम विभाग, शा.नि. क्र. : कृपिक-२०२०/प्र.क्र. ८०/९अ,
दि. ११.०१.२०२१
३. महाराष्ट्र कृषि उत्पन्न पणन (विकास व विनिमयन) अधिनियम १९६३ मध्ये
सुधारणा करणेबाबत पणन विभागाची दि. ३०.०७.२०२४ रोजीची अधिसूचना
४. सह संचालक (फलोत्पादन), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांचे
जा.क्र. कृआ//फलो-३/शिंगाडा पिक/२७३२७/२०२४, दि. १३.११.२०२४
५. प्रमुख तथा सहायोगी अधिष्ठाता, उद्यानविद्या महाविद्यालय, डॉ. बाळासाहेब
सावंत कोकण कृषि विद्यापीठ, दापोली यांचे पत्र क्र. जा.क.
उविमदा//मंत्रालय/१८६६/२०२५, दि. १५.०१.२०२५

प्रस्तावना :-

राज्यात पुर्व विदर्भातील शेतकऱ्यांकडून लहान लहान तलाव / बोड्या मध्ये मोठ्या प्रमाणात शिंगाड्याचे उत्पादन घेतले जाते. आयुर्वेदिक गुणधर्म असलेल्या शिंगाड्यापासून उच्च पोषणमुल्ये - असणारे विविध उप पदार्थ बनविले जातात. पारंपारिक धानशेती सोबत शिंगाडा लागवड केल्यास शेतकऱ्यांना आर्थिक लाभ मिळण्यासोबतच ग्रामीण भागातील बेरोजगारीवर देखील मात करता येवू शकते. तथापि शिंगाडा फळाचा कृषि पिकामध्ये समावेश नसल्याने शिंगाडा उत्पादक शेतकऱ्यांना इतर कृषि पिकांसाठी लागू असलेल्या योजनांचा लाभ होत नाही. सद्यःस्थितीत पणन विभागाने उपरोक्त वाचा ३ येथील अधिसूचनेद्वारे 'शिंगाडा' याचा शेती उपजांचे कलम २(१-अ) खालील अनुसूचीमध्ये समावेश केला आहे. त्याचप्रमाणे डॉ. बाळासाहेब सावंत कोकण कृषि विद्यापीठ, दापोली यांनी शिंगाडा पीकाचा फळे व भाजीपाला या पीकामध्ये समावेश करण्याचे अभिप्राय संदर्भ क्र. ५ अन्वये दिले आहेत. या बाबीचा विचार करून शिंगाड्याला फळे व भाजीपाला संवर्गातील कृषि पिक म्हणून मान्यता देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. त्यानुसार शासन पुढील प्रमाणे निर्णय घेत आहे.

शासन निर्णय :-

१. शिंगाडा पिकास 'फळे व भाजीपाला संवर्गातील कृषि पीक' म्हणून मान्यता देण्यात येत आहे.

२. शिंगाडा पिकास 'फळे व भाजीपाला संवर्गातील कृषि पीक' म्हणून मान्यता देण्यात आल्याने शिंगाडा पिकास, इतर कृषि पिकांना अनुज्ञेय असलेल्या लाभ/सवलती प्राप्त होतील. त्यानुषंगाने सविस्तर मार्गदर्शक सूचना आयुक्त (कृषि) यांच्या स्तरावरून निर्गमित करण्यात येतील.

३. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा सांकेतांक २०२५०४२९१७५४१३४१०१ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षंकीत करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावांने.

(श्रीकांत आंडगे)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत :-

१. मा. राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई
२. मा. मंत्री (कृषि), मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२
३. मा. मंत्री (फलोत्पादन), मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२
४. मा. राज्यमंत्री (कृषि), मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२
५. मा. विरोधी पक्षनेते, महाराष्ट्र विधानपरिषद/महाराष्ट्र विधानसभा, विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
६. सर्व सन्माननीय विधानपरिषद/विधानसभा सदस्य, महाराष्ट्र राज्य.
७. मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मुख्यमंत्री कार्यालय, मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
८. मा. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
९. अपर मुख्य सचिव (वित्त), वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
१०. अपर मुख्य सचिव (नियोजन), नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
११. प्रधान सचिव (उद्योग), उद्योग, उर्जा व कामगार विभाग, मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.
१२. प्रधान सचिव (कृषि), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
१३. सचिव (पदुम), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२
१४. आयुक्त (कृषि), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
१५. सर्व संचालक, कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
१६. सर्व विभागीय कृषि सह संचालक, महाराष्ट्र राज्य.
१७. सर्व जिल्हा अधीक्षक कृषि अधिकारी/तालुका कृषि अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य.
१८. सहायक संचालक (लेखा-१), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
१९. महालेखापाल १/२, (लेखा व अनुज्ञेयता)/लेखा परीक्षा) मुंबई/नागपूर.
२०. अधिदान व लेखाधिकारी, मुंबई.
२१. संचालक, लेखा व कोषागरे, मुंबई.
२२. संचालक, अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.
२३. सह संचालक, लेखा व कोषागरे, संगणक कक्ष, नवीन प्रशासन भवन, ५ वा मजला, मुंबई-३२.
२४. सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य.
२५. माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, मंत्रालय, मुंबई - ३२
२६. निवड नस्ती-९अ.